

Markku Laitinen
Vaikuttavuusarviointiryhmä

Erikoiskirjastojen neuvoston lausunto Tieteellisten kirjastojen yhteistilaston kehittämisestä

Erikoiskirjastojen neuvoston mielestä on tärkeätä, että erikoiskirjastoille voitaisiin laskea vertailukelpoisia mittareita ja tunnuslukuja niiden toiminnasta. Sen tähden se pitää ilahduttavana ja kannatettavana Tieteellisten kirjastojen yhteistilaston kehittämistä siihen suuntaan, että se voisi palvella myös erikoiskirjastojen tarpeita, mutta toteaa myös että Erikoiskirjastojen sektori on haasteellinen kenttä yhteisen tilastoinnin kehittämiseksi, sillä siihen kuuluvat kirjastot ovat niin kooltaan, toimintaympäristöltään kuin –tavoiltaan hyvin erilainen joukko.

Nyt esitettyjä muutosesityksiä Erikoiskirjastojen neuvosto pitää hyvinä ja oikeansuuntaisina. Ne karsivat yksityiskohtaista tilastointia ja selkeyttävät tilastoa.

Esitettyjen uudistusten jälkeenkin tilastoitavaa on vielä kovin paljon. Monen erikoiskirjaston tarpeisiin ja mahdollisuuksiin nähden tilastoitavat tunnusluvut ovat myös niin yksityiskohtaisia, ettei niitä järkevällä tavalla saa tuotettua.

Esimerkiksi kohdassa 2.2. lainaus, pelkät lainaus- tai uusintojen määrät olisi suurelle osalle erikoiskirjastoja riittävä määrä, sillä erillisiä lukuja palvelu- tai itsepalvelulainoista ei usein ilman manuaalista työtä ole saatavissa. Myös kohdat 2.4 ja 2.5 kaukolainauksesta lienevät monelle liian yksityiskohtaiset ja kaukolainojen kokonaismäärät olisi riittävä. Kohta 4.1 toimintakuluista saattaa yksinkertaistettunakin nousta haasteelliseksi siitä syystä, että kaikki erikoiskirjastot eivät voi yksityiskohtaista tietoa kustannuksista antaa.

Erikoiskirjastojen neuvosto toivoo, että yhteistilastoa kehitettäisiin edelleen siihen suuntaan, että siinä mukana oleva erikoiskirjasto voisi tilastoinnissa valita ne tunnusluvut ja sen tarkkuuden, jotka se järkevällä tavalla pystyy tuottamaan. Tämä mahdollistaisi entistä useamman erikoiskirjaston mukaan tulon yhteistilastoon ja toisi tarvittavaa, vertailukelpoista tietoa niiden toiminnasta.

Toivomme, että Tieteellisen kirjastojen yhteistilastojen kehittäminen jatkuu siten, että erikoiskirjastojen sektorin tarpeet entistäkin paremmin tulevat huomioon otetuiksi ja tilastosta tulisi kirjastosektoreiden yhteinen tilasto.